

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διήγημα

Ὁ κ. Φελεσεγγάμμερ, ὁ γέρον καλλιτέχνης, ἐκάθητο τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων προσηλωμένους εἰς τεμάχιον χάρτου, ὅπερ ἐσαλεύετο μεταξύ τῶν τρεμόντων δακτύλων του. Ἦτο δὲ τοῦτο ἐπίσημον ἔγγραφο, δι' οὗ τοῦ ἀνηγγέλλετο ὅτι εἶχε προτιμηθῇ ἐκ τῶν ἄλλων τὸ σχέδιον αὐτοῦ, διὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας τραπέζης τοῦ ἀνεγειρομένου ναοῦ, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀφιερωθῇ εἰς μνήμην τῆς Ἑλισάβετ, τῆς ἁγίας βασιλίσσης τῆς Οὐγγαρίας.

Ἡ ἐπὶ τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπιτροπὴ εἶχε βραδύνη νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπόφασίν της, καὶ διὰ τοῦτο αἰσθημα ἀνίας καὶ βαθυτάτης συγχρόνως αθυρίας κατεῖχε τὸν ζωγράφον κατ' ἣν στιγμὴν ἀνοίγων βραδέως τὸν φάκελλον εἶχε ζητήσῃ μετ' ἡθους ἀδιοφορίας καὶ μετὰ βαθέως στεναγμοῦ νὰ ἴδῃ τὸ ἐν αὐτῷ ἐγκλεισμένον εὐτυχές ὄνομα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν συγκεχυμένων γραμμάτων ἐβεβαίωθῇ ὅτι ταῦτα ἀπετέλουν τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα Ἐρρίκος φὸν Φελεσεγγάμμερ, στυγνὸς φόβος τὸν ἐκυρίευσεν ὥς νὰ ἡσθάνετο ἑαυτὸν παίρνιον ὀπτικῆς ἀπάτης, ἣν ἐπλαττεν ἡ συγχυσθεῖσα ὄρασίς του. Ἡ ἐπιστολὴ θὰ ἐξέφευγεν ἐκ τῶν χειρῶν του, ἂν μὴ ἡ Ἑλσα, ἡ κόρη του, εὗρίσκετο παρὰ τὸ πλευρόν του, ἥτις θέτουσα τὴν ἀριστερὰν χεῖρά της ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του, συνεκράτησε τὴν ἐπιστολήν, ἐνῶ συγχρόνως οἱ ὀφθαλμοὶ της διέτρεξαν αὐτὴν ἐν τάχει.

— ὦ! πατέρα μου, πάτέρα, ἀνέκραξεν ἡ κόρη, ἅμα ἀνέγνωσεν ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον.

— Φέρε μου τὰ ματογυαλιά μου Ἑλσα, εἶπεν ὁ ζωγράφος μὲ ἡμίπνικτον φωνήν, διότι πιθανὸν νὰ ἔγεινε καὶ λάθος.

— Δὲν ἔγεινε καθόλου λάθος οὔτε ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ ματογυαλία. Ἐδῶ εἶνε καθαρὰ γραμμένον: «Πρὸς τὸν κ. Ἐρρίκον φὸν Φελεσεγγάμμερ».

Καὶ περιβαλοῦσα φιλοστόργως διὰ τῶν βραχιόνων τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της ἐφιθύρισε:

— Δόξα τῷ Θεῷ, ἔφθασεν ἐπὶ τέλους.

— Ἐπὶ τέλους! ἐπανέλαθεν ὁ γέρον μετὰ τινος πικρίας, ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ τώρα πενήντα χρόνους μετέργαμαι τὸ ἔργον μου! Πρώτην φορὰν ἔως τώρα ἐξετιμῆθη ἡ τέχνη μου!

Αἱ μεταξὺ τῶν ὀφρύων του ρυτίδες ἐβαθύνθη-

σαν ἔτι μάλλον, καὶ τὸ πικρὸν ἦθος ἐπηύξησε τὴν συνήθη δυσθυμίαν τὴν περιβάλλουσαν τὴν μορφήν του.

— Τί μᾶς μέλει διὰ τὸ παρελθόν, πατέρα; Τὸ μέλλον θὰ ἔλθῃ τώρα ὡς μεγαλοπρεπῆς δύσις ἡλίου μετὰ συννεφώδη ἡμέραν.

— Ναί, Ἑλσα, ἀλλ' ἡ ἡμέρα θὰ ἔχῃ πλέον παρέλθῃ.

— Πατέρα, εἶπεν ἡ νεῆνις ἡπίως, ἐν ᾧ ἐθώπευε τὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ γέροντος καταπίπτουσαν μακρὰν καὶ ἀργυρόχρουν κόμην, ἣν ὤθει ἡρέμα πρὸς τὰ ὀπίσω, πατέρα, ἄς προσπαθήσωμεν νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου...

— Διότι ἡ νύξ θὰ μᾶς καταλάβῃ αἰφνιδίως. Δὲν εἶνε αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ τέλος τῆς μεταφορᾶς σου;

— Ὅχι! πατέρα, ὄχι! ἡ νύξ δὲν θὰ μᾶς καταλάβῃ αἰφνιδίως. Θὰ προηγηθῇ μακρά, πολὺ μακρά καὶ χρυσίζουσα δύσις ἡλίου, ὥς ἐὰν ἡ ἡμέρα ἐξ ἀληθοῦς ἀγάπης παρετείνετο, ὅλον ἐν παρετείνετο, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς.

Μειδίαιμα ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπον τῆς κόρης. Μετὰ στιγμιαίαν δὲ διακοπὴν προσλαβοῦσα ἡρεμώτερον ὕφος εἶπε:

— Πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν τὰς ἐτοιμασίας διὰ τὴν ἐργασίαν ἀμέσως. Θὰ κάμω ὅ,τι ἡμπορῶ διὰ νὰ σὲ βοηθήσω, πατέρα. Καὶ σιγὰ σιγὰ, ὅταν αὐτὴ τελειώσῃ καὶ ἡ ἐκκλησίᾳ ἐγκαινισθῇ, θὰ ἔχωμεν πλέον τὴν μικρὰν ἀνάπαυσίν μας, τὴν ὅποιαν τόσον χρόνον διακαῶς ἐπόθεις. Ἡ μακροχρόνιος προσδοκία σὲ ἐβασάνισε πολὺ, πατέρα μου.

— Ἐπρεπε νὰ ἦμαι συνειθισμένος εἰς αὐτὴν ἡ ζωὴ μου ὅλη ὑπῆρξε ζωὴ προσδοκίας, εἶπε μετὰ πείσματος ὁ γέρον.

— Ἀ! πατέρα μου, ἀνέκραξεν ἡ Ἑλσα εὐθύμως, τώρα μόνον διὰ τὴν εἰκόνα, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ ζωγραφηθῇ, πρέπει νὰ ὀμιλῶμεν. Χθὲς εἶδα ἐν κοράσιον, καὶ ἡ μορφή του μοῦ ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν τὴν ἁγίαν βασιλίσσαν, τὴν ὁποίαν παριστάνει τὸ σχέδιόν σου. Ἄν τὴν εἶχαμεν ὡς πρότυπον!

— Δὲν ἔχω ἀνάγκη προτύπων, ἀπεκρίθη

ζωηρότερον ἤδη ὁ ζωγράφος, ἐξεγερθεὶς ἐκ τοῦ ληθάργου του ὑπὸ τῆς τροπῆς ἣν ἔδωκεν εἰς τὴν ὁμιλίαν ἡ Ἑλσα. Τὰ σχέδια δὲν μοῦ λείπουν· ἔχω τόσα, ὥστε νὰ ἐφοδιάσω μὲ αὐτὰ ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ἂν εἶνε ἀνάγκη. Αὐριον ἴσως, ἡ μεθαύριον, ἡμποροῦμεν νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ σχέδιον μιᾶς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον ἔκαμα πρὸ εἰκοσι περίπου ἐτῶν. Εἶχε ληφθῇ ἀπὸ νέαν χωρικήν, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ ἦτις ὑφύοτο ἐπὶ τῶν ὤμων της ἦτο κεφαλὴ βασιλίσσης. Πρέπει νὰ φροντίσωμεν νὰ τὸ εὑρωμεν καὶ ποῦ μεταξὺ τῶν παλαιῶν πραγμάτων. Ὅσον διὰ πρόσωπον, Ἑλσα, κἀνὲν ἄλλο δὲν μοῦ φαίνεται καταλληλότερον ἀπὸ τὸ ἰδικόν σου.

Καὶ ὁ γέρον ζωγράφος στραφεὶς περιεργάσθη τὴν θαυμασίαν τῆς Ἑλσας μορφήν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπαθοῦς καὶ κριτικοῦ βλέμματος, μεθ' οὗ θὰ ἐξήταζε καὶ χυδαίαν τινὰ φυσιογνωμίαν.

— Ναί, ἐπανελάβε νέων τὴν κεφαλὴν μετ' ἧθους ἱκανοποιήσεως, θὰ τὰ ἴδωμεν αὐριον αὐτά.

Ἐλαρρόν νέφος κατηφείας ἐπεσκέασε πρὸς στιγμὴν τὴν αἴγλην ἧτις ἐφαιδρυνε τὴν μορφήν τῆς Ἑλσας. Διότι ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν αὐτὴ διαγνώσῃ τὸν δισταγμόν, τὴν ἀβεβαιότητα, τὸ ἀναποφάσιστον καὶ τὴν ἀδράνειαν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ γέροντος ζωγράφου. Ὅτε ἡλικιώθη ἀρκοῦντως, ὥστε νὰ εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ ἐκτιμῇ τὰ καλλιτεχνικὰ προτερήματα τοῦ πατρὸς της, ἡπόρει καὶ συγχρόνως ζωηρὰν ἡσθάνετο ἀγανάκτησιν διὰ τὴν παρημελημένην θέσιν, εἰς ἣν εἶχε τάξῃ αὐτοὺς ἡ κοινωνία. Ὅτι ὁ πατήρ της δὲν εἶχεν ἀποκτήσῃ φήμην, ἦτο πικρὰ ἀλήθεια δι' αὐτήν, ὅ,τι ὅμως ἐλύπει καὶ ἐδοσάνιζεν αὐτὴν ἔτι περισσότερον ἦτο ἡ γυνὴ πραγματικότης, ὅτι τὰ προτερήματά του μόλις παρῆγον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς διαίτην λιτὴν μέχρι πενίας.

Εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν αἱ νεάνιδες ἐντροφῶσιν, ὡς εἶνε φυσικόν, εἰς φαιδρότητα τινὰ περιβάλλουσιν τὸν βίον των, ἡ ταλαίπωρος Ἑλσα μόνον στερήσεις ἐγνώρισεν, ἃς ὅμως ὑπέμενε πάσας μετὰ ψυχικῆς γενναιότητος καὶ καρτερίας. Ἀγαπῶσα τὸν ζωγράφον μετ' ἀφοσίωσης ὡς πατέρα καὶ συγχρόνως λατρεύουσα σχεδὸν αὐτὸν ὡς διδάσκαλόν της ἐν τῇ τέχνῃ, ἡ θυγάτηρ ὑπῆρξεν ὁ ἀχώριστος σχεδὸν σύντροφος τοῦ πατρὸς, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἶχε κατορθώσῃ νὰ ἐννοήσῃ πού συνεκεντροῦτο ὅλη αὐτοῦ ἡ ἰσχὺς, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως εἶχε βεβαιωθῇ πού ἔκειτο ἡ ἀδυναμία του, ἧτις ἐξεμηνδένιζε τὴν ἰσχύν ταύτην καὶ τὴν καθίστα ἄκαρπον. Οὐδεὶς ἐγνώριζε κάλλιον αὐτῆς διατί ὁ Φελεσεγγάμμερ ἦτο ἀτυχὴς εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ἀπὸ πρωΐμου παιδικῆς ἡλικίας ἡ Ἑλσα διετέλεσε μαθητευομένη τοῦ πατρὸς της. Οὗτος εἶχε περιπέσῃ (καθὼς τοῦλάχιστον αὐτὸς ἐνόμι-

ζεν εἰς ὠριμωτέραν ἡλικίαν) εἰς μέγα σφάλμα κατὰ τὸν γάμον του· εἶχεν ἐκλέξῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀποβλέψας εἰς τὸ θελκτικὸν πρόσωπον καὶ τὸ ὠραῖον ἀνάστημά της. Ἀλλ' ἡ ἄμοιρος καλλιτεχνίας φύσις αὐτῆς καὶ ἡ ἀνικανότης πρὸς ἐκτιμῆσιν τῆς ὑψηλῆς τέχνης ἐτάρασσον διηνεκῶς τὰ εὐαίσθητα νεῦρα τοῦ καλλιτέχνου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν, ὅτε αὕτη ἰσχυρίζετο ὅτι τὸ σωματικόν κάλλος κέκτηται ἀδιαφιλονεικτοῦ ὑπεροχὴν, τὸ ἀπότομον τῶν παρατηρήσεών της προκαλεῖ μόνον τὸ μειδίαμα τοῦ συζύγου της· ἐφ' ὅσον ὁμως ὁ χρόνος προέβαινε, στεναγμὸς ἀνυπομονησίας καὶ ἀνυψώσις τῶν ὤμων ἀπῆντων εἰς τὰς ἀνοήτους ταύτας ιδέας. Ἡ διηνεκὴς αὕτη πνευματικὴ τυραννία τοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς κέντρον ἐξεγείραν ἐν αὐτῷ πλείονα ἀπόφασιν καὶ ἐμμανὴν εἰς τοὺς σκοπούς του, ἐγνωμάτευσεν δὲ ὅτι τὸ μόνον τέκνον των, ἡ Ἑλσα, ἔπρεπε, μεθ' ὅλην τὴν ἀντίστασιν τῆς μητρός της, νὰ γείνη καλλιτέχνις. Ἀν αὕτη δὲν ἐκέκτητο ἔκτακτον πρὸς τοῦτο ἰδιοφυίαν, ἀλλ' ὅμως ἡ γνῶσις τῆς τέχνης, ἐσκέπτετο, ἤθελεν ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς ἐνοχλήσεως νὰ βλέπῃ ὑπὸ τὴν θυγατέρα ἀναφαινομένην τὴν σύζυγον.

Ἡ Ἑλσα ἦτο εὐμαθὴς καὶ φιλόπονος μαθήτρια. Ἀν ὁ πατήρ της ἀμυρόβαλλεν ἐνίοτε περὶ τῆς μεγαλοφυίας της καὶ ἐσκέπτετο σχεδὸν καθ' ἑκάστην, ὅτι εἶχεν αὕτη κληρονομίῃ τὴν φύσιν τῆς μητρός της εἰς μεζονα βαθμὸν ἢ ὥστε νὰ δυνηθῇ ποτε νὰ γείνη ἐξοχος καλλιτέχνις, οὐδέποτε ὅμως ἠρνεῖτο τὴν μεγάλην της φιλεργίαν, μολονότι οὐδαμῶς ἡδύνατο νὰ παραδεχθῇ ὅτι τὸ προτέρημα τοῦτο, ὅπερ ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς μητρικῆς παιδεύσεως, συνεβάλλετο, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, εἰς τὴν ἀπεργασίαν τῶν κομψῶν καὶ ἐπιτυχῶν σχεδίων, ἅτινα τὸ παρ' αὐτῷ μαθητευόμενον τέκνον του ἐξετέλει ὑπὸ τὰ βλέμματά του.

Εὐτύχημα ἦτο διὰ τὸν πατέρα, ὅτε ἔμεινε χῆρος, ὅτι ἡ θυγάτηρ του, ἧτις τότε ἦτο σχεδὸν τελεία γυνή, εἶχεν ἐπωφεληθῇ τὰ περὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ οἴκου διδάγματα τῆς καταφρονθεΐσης συζύγου. Εὐτύχημα ἀκόμη ὅτι ἡ Ἑλσα, ἐν ᾧ ἐσπούδαζε τὴν ζωγραφικὴν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πατρὸς της, εἶχε σπουδάσῃ συγχρόνως καὶ τὸν χαρακτῆρά του καὶ εἶχεν ἐπὶ τέλους ἐννοήσῃ διατί δὲν ἠῤδοκίμει.

Ἀναδλητικὸς καὶ ἀναποφάσιτος ὢν, ἐφρόνει οὕτως πάντοτε ὅτι τὸ ὥς τῆς ἐπαύριον, καὶ οὐχί τῆς σήμερον θὰ τὸν ἐδοῖθαι κάλλιον ὅπως προσθέσῃ τελευταίας τινὰς συμπληρώσεις εἰς τὰς μικρὰς εἰκόνας, ἃς πρὸς μεγάλην του δυσαρέσκειαν ἠναγκάζετο νὰ κατασκευάζῃ, ὅπως πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἡ εἰς ἐαυτὸν δυσπιστία κατὰ τὴν ἐργασίαν του, ἧτις ἡδύνατο ν' ἀποβῇ εὐεργέτημα εἰς ἄλλους, ἦτο δι' αὐτὸν διηνεκὴς πρόσκομμα.

Ἐπλήρου τὸ ἐργαστήριόν του δι' ἀτελῶν σχεδίων, καθ' ὅσον τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου του κατέτριβεν εἰς τὸ νὰ καταστρέφῃ ὅ,τι κατεσκεύαζεν.

Ἡ Ἐλσα, τῆς ὁποίας ἡ θλίψις ἀνεφαίνετο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶχε πολλάκις ἰδῆ τὸν ἀνηλεῆ χρωστήρᾳ του καταστρέφοντα εἰς ὀλίγας στιγμὰς τοὺς κόπους ἐβδομάδων ὧλων.

Ὑπῆρχον σκευοθήκαι ὁλόκληροι πλήρεις τοιούτων ἀποβλήτων ἔργων, περὶ ὧν ἡ σύζυγος του εἶχεν ἐκφράσῃ ποτὲ τὴν ἀτυχῆ παρατήρησιν, ὅτι ἡδύνατο τοῦλάχιστον νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς φόβητρα εἰς τοὺς ἀγροὺς. Ἄν καὶ πολλὰ τῶν ἐξαμβλωμάτων τούτων δὲν ἦσαν εἰς τοσοῦτον ἀτελῆ κατάστασιν ὥστε νὰ δικαιολογήσωσι τὴν τοιαύτην ἐκφρασιν, ὅμως οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ πείσῃ τὸν καλλιτέχνην, ὅπως, προσθέτων ὀλίγας τινας συμπληρώσεις, ἐκθέσῃ αὐτὰ πρὸς πώλησιν. Πολλοὶ ἐκ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες ἔτυχεν νὰ ἴδωσι τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἐσκέφθησαν πολλάκις, οὐχὶ ἀλόγως, ὅτι ἡδύνατο νὰ προμηθευθῶσιν αὐτὰ εἰς μετρίαν τιμὴν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ καλλιτέχνου, ἐξεπλάγησαν δὲ ἀκούοντες αὐτὸν ἀποκρινόμενον ἀποτόμως καὶ ἐν ἀγανακτήσει : « Ὅχι ! καὶ χιλιάδας ἂν μοῦ προσφέρετε ».

Ἐλαφρὰ κατῆφειν ἐκάλυψε τὴν μορφήν τῆς Ἐλσας, ὅτε ὁ πατὴρ τῆς ἐπρότεινε νὰ ἀνερευνηθῶσι τὰ παλαιὰ αὐτὰ σχέδια τὴν ἐπαύριον ἢ «τὴν μεθαύριον». Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ζωγράφος ἐμελλε νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς κρύπτῃς τῶν ὅλα ἐκεῖνα τὰ φάσματα κεκοιμημένων σκέψεων, παρέστησεν εἰς τὸ πνεῦμά της παρελθούσας πολλὰς καὶ ὀδυνηρὰς διαψεύσεις ἐλπίδων, ἅς ἤθελον ταῦτα ἀνακαλέσῃ.

Ἡ ἰδέα αὕτη, συνδυαζομένη μετὰ τῆς πιθανότητος τελικῆς ἀποτυχίας ὡς ἐκ τῶν ὄρων τῆς συμφωνίας (οἵτινες ἄφινον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς «ἂν μὴ ἡ εἰκὼν συνετελεῖτο ἐντὸς τοῦ ὀρισθέντος χρονικοῦ διαστήματος, νὰ θεωρήσῃ τὴν παραγγελίαν ὡς ἄκυρον καὶ μὴ γενομένην») ἦτο ἱκανὴ νὰ κάμῃ τὴν Ἐλσαν νὰ ὠχρίασῃ.

Ἄλλ' ἡ Ἐλσα εἶχε καρδίαν γενναίαν καὶ θέλησιν ἰσχυράν. Ἐπίεσε πρὸς στιγμὴν διὰ τῆς χειρὸς τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας τῆς καὶ ἐτίναξεν ἀσυνειδήτως πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, ὡς ἐὰν διὰ τῆς κινήσεως ταύτης ἡμποδίζε τὰ δάκρυα νὰ ἐκρεύσωσιν :

— ὦ Θεέ μου ! δός μου τὴν δύναμιν νὰ βοηθήσω τὸν πατέρα μου.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ προσευχή της. Κατόπιν ἄφρονος ἐθεώρησε τὸν πατέρα της κατὰ πρόσωπον μειδιῶσα καὶ εἶπε μετὰ γλυκύτητος :

— Ναί, θὰ ἀρχίσωμεν αὐριον.

Ἐφαίνετο κάπως παρήγορον δι' αὐτὸν νὰ ἀκούῃ τὴν Ἐλσαν τοῦ λέγουσαν «αὐριον» καὶ μὴ ἐπιμένουσιν νὰ ἀρχίσουν σήμερον. Τὸ πρόσωπον

τοῦ πατρὸς ἐφαιδρύνθη διὰ τὴν ἀναβολὴν ταύτην, καὶ ἐπροχώρησεν οὗτος πρὸς τὸν ὀκρίβαντα τῆς θυγατρὸς του λέγων :

— Εἰς τί εἰργάσθης σήμερον, σύ, προκομμένη.

Ἦτο μικρὰ εἰκὼν χωρικοῦ κορασίου μὲ κυανοὺν χιτωνίσκον καὶ γυμνοὺς πόδας καὶ κνήμας· τὰ ἀνυψωμένα ἄκρα τοῦ φορέματος ἦσαν πλήρη ἐκ τῶν ἀγρίων χαμαικεράσων, ἅτινα εἶχε συλλέξῃ. Ἡ Ἐλσα εἰργάζετο ἐπ' αὐτῆς ἱκανὰς ἐβδομάδας, ἀλλ' ὁ γέρον καλλιτέχνης, εἴτε ἔνεκα παντελοῦς ἀφροντισίας, εἴτε ἔνεκα τῶν ἰδίων αὐτοῦ στενοχωριῶν, μόλις εἶχε προσέξῃ.

— Ἐλσα, ἀνέκραξεν ὁ πατὴρ τῆς μὲ τόνον φωνῆς ἐκτάκτως ζωηρόν, Ἐλσα !

Καὶ ἀπέσυρε τὰ παραπετάσματα ἐν βίᾳ, ὅπως εἰσέλθῃ ἰσχυρότερον φῶς :

— Ἐλσα μου . . . ἀλήθεια . . . σὺ τὸ ἐξωγράφῃς τὸ κυανοὺν αὐτὸ χρῶμα :

Ἐρῴηται ἀνῆλθεν ἕως εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἐλσας. Δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἀνέμενεν ἐν ἀγωνιώδει προσδοκίᾳ τὴν δυσμενῆ τοῦ πατρὸς τῆς κρίσιν.

Οὗτος τὴν ἐθεώρησεν ἐπιμόνως καὶ σοβαρῶς :

— Παιδί μου, εἶπεν ἐπὶ τέλους, αὐτὸ εἶνε ἀκριβῶς τὸ κυανοὺν χρῶμα, τὸ ὁποῖον μοῦ χρειάζεται διὰ τὴν ἐσθῆτα τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ. Κατέχεις τὸ χάρισμα τοῦ χρωματισμοῦ· εἶνε ἰδιαιτέρον χάρισμα. Ἡ εἰκὼν σου δὲν εἶνε τόσο καλὴ, ὅχι· διότι τὸ ποδὶ αὐτὸ εἶνε ὀλίγον δυσανάλογον. Ἄλλ' ὁ χρωματισμὸς σου εἶνε θαυμάσιος. Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ μοῦ ἐτοιμάξῃς τὰ χρώματα, Ἐλσα. Αὐτὸ εἶνε προνόμιον, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ παρεχώρουν εἰς κανένα ἄλλον θνητὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Ναί, θὰ μοῦ ἐτοιμάξῃς τὰ χρώματα.

Καὶ μεθ' ὑπερηφάνου ἤθους καὶ ἐπιδοκιμαστικοῦ κινήματος τῆς κεφαλῆς ὁ ζωγράφος ἐπανεθῆκε τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος.

Ὅτε ὁ Φελεγγάμμερ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του βραδέως καὶ ἐν ἀνέσει τὴν ἐπομένην πρωΐαν, μίαν ἢ δύο ὥρας μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἐξαίρετου προγευμάτος του, εὔρε πάντα τὰ χρειώδη πρόχειρα καὶ ἔτοιμα πρὸς ἄμεσον ἐργασίαν· τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν των, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ πολλοῦ ἐν ταῖς σκευοθήκαις φυλαττόμενα σχέδια.

Ἡ ἐκλογὴ τῆς ὑποθέσεως, ἥτις θὰ ἐλαμβάνετο ἐκ τοῦ βίου τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ, εἶχεν ἀφελθῇ εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν διαγωνισθησομένων καλλιτεχνῶν, ἡ δὲ Ἐλσα ὑπέδειξεν εἰς τὸν πατέρα της τὸ ἐπεισόδιον, ὅπερ ἐκεῖνος εἶχεν ἐκλέξῃ, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας, ὃν ἐξηρέθιζε πάντοτε ὁ βίος τῆς βασιλείας, ὁμοιάζων πρὸς βίον ἀγίας μᾶλλον ἢ ἡγεμονίδος, πληροφρονηθεὶς ἡμέραν τινὰ ὅτι ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ σύζυγος ἐκόμιζεν αὐτοπροσώπως εἰς τοὺς πτωχοὺς λείψανά τινὰ γεύματος κεκρυμμένα ὑπὸ τὸν μανδύαν της, ἐσταμάτησεν αὐτὴν ἐν ὀργῇ καὶ μετὰ

τραχέος κινήματος ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς τὰς πτυχὰς ἃς ἐκείνη συνεκράτει, καὶ τότε πίπτουσιν αἰφνης κατὰ γῆς οὐχὶ τὰ λείψανα τοῦ γεύματος, ἀλλὰ βροχὴ πορφυρῶν ρόδων μ' εὐωδία νύπερτέραν τῆς ἐπιγείου.

Αἱ ἡμέραι διεδέχοντο τὰς ἡμέρας, αἱ ἐβδομάδες ἐπικολούθουν τὰς ἐβδομάδας, καὶ ἐν ᾧ ἡ ἄγρυπνος τῆς Ἑλσας ἐπιμέλεια ἔσπευδεν ἐκ τῶν προτέρων νὰ θεραπεύσῃ καὶ τὰς μᾶλλον ἐπουσιώδεις ἀνάγκας του, ὁ Φελσεγγάμμερ μὲ φαιδρὸν πρόσωπον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅλη ἡ εἰς αὐτὸν δυσπιστία ἐφαίνετο φυγαδευθεῖσα, κατελάμβανε τακτικῶς τὴν πρό τοῦ οὐκρίβαντος θέσιν του.

Θὰ νομίζεις, Ἑλσα, εἶπεν οὗτος πρῶϊαν τινὰ μετὰ σιωπηλὴν καὶ παρατεταμένην ἐπισκόπησιν τῆς κατὰ τὴν προτεραιάν ἐκτελεσθείσης ἐργασίας, θὰ νομίζεις ἀναμφιβόλως ὅτι ἀρχίζω νὰ γίνωμαι μωρὸς καὶ μάταιος γέρον.

Ἀπέθηκε τὸ πυζίον, ἔκαμε βήματά τινα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ προσέθηκε :

— Ἀλλά, μὴ τὴν ἀλήθεια, νομίζει κανεὶς ὅτι τὰ χρώματα ὠριμάζον καὶ γίνονται καλλήτερα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Ἄ! πρέπει νὰ ζωγραφίσω ἐκ νέου αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ἐσθῆτος.

— Ποῖον, πατέρα ; εἶπεν ἡ Ἑλσα παρεμβάλλουσα τὴν χεῖρά της καὶ ἐμποδίζουσα ἡρέμα τὸν βραχίονα ἐκεῖνου.

— Αὐτό, ἀγάπη μου, αὐτό. Δὲν εἶσαι καλλιτέχνης, ὥστε νὰ ἐννοήσης, ὅτι αὐτὸ ἐδῶ πρέπει νὰ σθυσθῇ ; Εἶπε δεικνύων μέρος τι ἐπὶ τῆς εἰκόνος.

— Ἀφῆσέ το καλλήτερα ἕως αὔριον, εἶπεν ἡ Ἑλσα θωπευτικῶς. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶνε συννεφώδης, καὶ δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ κρίνῃ ἀσφαλῶς.

Τοιοιουτρόπως οἱ μῆνες παρήρχοντο, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ κανναθίνου ὑφάσματος εἰκὼν ἐπροχώρει ὁλονέν, μολοντί ἡ πρὸς τὰς διορθώσεις τάσις τοῦ καλλιτέχνου ἀνέκοπτε τὴν συντέλειαν αὐτῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ μεταβαίνουσα πολλάκις παρὰ τῷ ζωγράφῳ ἐξήταζεν αὐτήν, πάντα δὲ τὰ μέλη ἀπεφαίνοντο ὅτι ἦτο κατ' ὁλοκληρίαν σύμφωνος πρὸς τὰς ἐπιθυμίας των. Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν ἡ Ἑλσα, καθημένη χωριστά, πρὸ τοῦ ἰδίου αὐτῆς οὐκρίβαντος, δὲν ἦτο ὅλως ἀπαρτήρητος. Ὁ κ. φόν Χοφεγγάμ, ὁ διάσημος αὐλικὸς ζωγράφος, ἔλεγε πρὸς τοὺς συναδέλφους του μετὰ μίαν ἐκ τῶν ἐπισκέψεων ἐκεῖνων : « Εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ γέροντος φίλου μας ὑποκρύπτεται καὶ ἄλλος ζωγράφος ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ξανθῆς καὶ φιλησύχου κόρης του. Ἄν δὲν ἀπατώμαι, αὐτὴ ἔχει περισσοτέραν εὐφυΐαν ἀπὸ τὸν πατέρα της. Καμμίαν ἡμέραν θὰ τὸ ἴδωμεν, θὰ τὸ ἴδωμεν. »

Οὕτω παρήρχετο ὁ χρόνος. Ἐχρειάζοντο μόνον τέσσαρες ἐβδομάδες πρὸς συμπλήρωσιν τῆς

εἰκόνος, ἀλλ' ὅμως τὸ ἔργον εἶχε προχωρήσῃ τὸσον ὥστε, πρὸς γενικὴν ἐκπληξιν, ἐφαίνετο πιθανόν ὅτι ἡδύνατο νὰ τελειωθῇ ἡμῖσιν μῆνα πρὸ τοῦ ὀρισμένου χρόνου.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ διαγωγὴ τοῦ γέροντος ζωγράφου εἶχε κατ' ὁλοκληρίαν μεταβληθῇ. Ὅχι μόνον εἶχεν ἀποβάλλῃ πᾶσαν τὴν εἰς τὸ ἔργον του δυσπιστίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ διάθεσις του ἦτο σχεδὸν φαιδρὰ, ὥστε ἡ Ἑλσα, βλέπουσα τὴν διηνεκὴ αὐτοῦ διέγερσιν, ἤρχισε νὰ συλλαμβάνῃ φόβους περὶ τῆς υγείας του.

Ἡ χαρὰ τοῦ ἦτο σχεδὸν παιδικὴ πρῶϊαν τινά, ὅτε ἀποσύρας τὸ καλύπτον τὴν εἰκόνα παραπετάσμα, ἀνέκραξε μεγαλοφώνως :

— Εἶνε θαυμασία εἰκὼν, Ἑλσα ! Ὅθι κάμω ὄνομα μὲ αὐτήν ! Εἶνε θαυμασία εἰκὼν ! Καὶ ἔπειτα ἃς τολμήσουν νὰ εἰπουν ὅτι δὲν εἰμαι καλὸς χρωματογράφος. Κύτταξε αὐτὰ τὰ ρόδα ! Ἄ ! κύτταξε αὐτὰ τὰ ρόδα. Ἀλλὰ πόσον καιρὸν χρειάζονται διὰ νὰ ξηρανθοῦν ! Καὶ ἐξωγραφῆθησαν χθὲς πολὺ πρῶϊ. Ὅχι, δὲν εἶνε ξηρά. Δὲν σοῦ φαίνεται περίεργον, Ἑλσα ;

— Πατέρα, ἀνέκραξεν ἡ Ἑλσα ἐν βίᾳ, εἶπες χθὲς ὅτι ἤθελες νὰ κάμῃς διορθώσεις εἰς τὴν διευθέτησιν τῆς ἐσθῆτος ; εἶνε πλέον καιρὸς νὰ ἐργασθῇς εἰς αὐτό.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλὴν μὲ διαπύρους τὰς παρειάς καὶ ἐστέναξεν.

— Ἡ κυανὴ αὐτὴ ἐσθῆς, Ἑλσα, εἶνε τὸ μόνον τὸ ὁποῖον μὲ βασανίζει, ἀπεκρίθη ὁ ζωγράφος μετὰ τινος δυσθυμίας. Διότι, μολοντί σὺ ἐτοιμάζεις τὰ χρώματα, δὲν ἔμπορῶ νὰ ἐπιτύχω κανὲν ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ φρέγμα τοῦ κορασίου σου.

Αἰφνίδιος καὶ σφοδρὸς ἐρεθισμὸς τὸν ἐκυρίευσεν ἡ Ἑλσα δὲν ἐπεχείρησε πλέον νὰ τὸν καταπραύνη, διότι παρετήρησεν ὅτι οἱ τρόποι του προσελάμβανον πυρετώδη τινὰ κατάστασιν, ἥτις συνδυαζομένη πρὸς τὸν τρομώδη καὶ γοερὸν τόνον τῆς φωνῆς του, τὴν ἐνέβαλεν εἰς ἀνησυχίαν.

Ἐβύθισε τὸν χρωστήρα μετὰ βαθείας σιγῆς ἐντὸς τοῦ οὐδετέρου χρώματος καὶ διέγραψε πεισματωδῶς μέγα μέρος τῆς κυανῆς ἐσθῆτος τῆς ἀγίας βασιλίσσης. Ἀλλὰ τὸ ἐντεῦθεν γενόμενον κενὸν δὲν ἦτο ἱκανὸν νὰ καταπραύνη τὸν καλλιτέχνην καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ φιλοστοργικὸν καὶ ἄγρυπνον τῆς θυγατρὸς ὄμμα διέγνωνεν, ὅτι ὁ πατήρ της ἦτο ἀσθενής, ὅτι αὐτόχρομα ἡπειλεῖτο ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ, ὅστις καὶ ἄλλοτε πολλάκις τὸν εἶχε προσβάλλῃ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὡς καὶ τὴν μεθεπομένην καὶ ἐπὶ πολλὰς ἐτι ἡμέρας κατόπιν, ὁ Φελσεγγάμμερ ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐν μεγάλῃ νευρικῇ ἐξαντλήσει, ἥτις συνωδεύετο πολλάκις ὑπὸ πυρετοῦ καὶ παραληρημάτων. Κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιπτώσεις, αἰτίνες διεδέχοντο

ἀλλήλας ὁ μόνος τοῦ διαλογισμὸς ἦτο τὸ ἡμί-
τελές ἔργον του, καὶ μεταξύ τῶν ὑποκώφων θρή-
νων του καὶ τῶν ἀγωνιωδῶν κραυγῶν ἀπελπι-
σμοῦ ἠκούοντο διηνεκῶς ἐν προφορᾷ ἀσυναρτήτῳ
καὶ διακεκομμένα αἱ λέξεις: « Ἡ εἰκὼν μου, ἡ
ὥραία μου εἰκὼν! » Ἐνίοτε μόνον ἡ στίβρα τῆς
Ἑλσας χεὶρ κατῴρθου νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ
νὰ καταλίπῃ τὴν κλίνην καὶ πορευθῇ εἰς τὸ ἐρ-
γαστήριόν του.

Ἡ εἰδησις περὶ τῆς ἀκαίρως ἐπελθούσης ἀσθε-
νείας τοῦ ζωγράφου διήγειρε μεγάλην συμπάθειαν·
ἐν τούτοις πάντες συνεφώνουν εἰς τοῦτο, ὅτι τὰ
ἐγκαινία τῆς ἐκκλησίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναβλη-
θοῦν διὰ τοῦτο.

— Μένουν ἀκόμη δεκαπέντε ἡμέραι, ἔλεγεν ἡ
Ἑλσα πρὸς τὸν δῆμαρχον, ὅστις τὴν εἶχεν ἐπι-
σκερθῇ, καὶ ὁ πατὴρ μου πηγαίνει τόσον καλὰ,
ὥστε ἡ τελεία ἀνάρρωσίς του περιμένεται ἀπὸ
ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

— Ἔστω, ἀλλ' ἀγαπητὴ μου δεσποινίς, ὁ-
πωσδήποτε θὰ εἶνε ὅλως ἀνίκανος νὰ ἐπαναλάβῃ
τὴν ἐργασίαν του. Εἶνε μέγα δυστύχημα, μέγα
δυστύχημα.

— Διατί νὰ μὴ θεωρήσετε τὴν εἰκόνα ὡς τε-
λειωμένην καὶ νὰ ἀρκεσθῇτε εἰς αὐτήν, κύριέ μου;
εἶπεν ἡπίως ἡ Ἑλσα.

— Διατί νὰ μὴ θεωρήσω τὴν εἰκόνα τελειωμέ-
νην, δεσποινίς! Πῶς ἡμπορῶ νὰ τὴν θεωρήσω καὶ
εἰς τί τοῦτο θὰ ἐχρησίμευεν ἂν τὸ ἀπεφάσιζα;

— Διότι ἀπαιτεῖ μόνον ὀλίγας ἐπουσιώδεις
συμπληρώσεις, αἱ ὁποῖαι ἡμποροῦν νὰ γείνουν εἰς
μίαν ἢ δύο ὥρας, ἀπεκρίθη ἡ Ἑλσα ἡσύχως.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε
νὰ ἴδω τὴν εἰκόνα, δεσποινίς; εἶπεν ἐκεῖνος.

— Δὲν ἡμπορῶ, κύριέ μου· ὁ πατέρας δὲν μοῦ
ἐπιτρέπει νὰ τὴν δείξω εἰς κανένα. Ἄν τὸν ἤρω-
των, θὰ τὸν ἐπειράζα.

Μίαν ἐβδομάδα μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην
ὁ γέρον καλλιτέχνης ἐκάθητο πλησίον ἀνοικτοῦ
παρθύρου, δι' οὗ εἰσήρχετο ἡ τερπνὴ καὶ δρο-
σερὰ πνοὴ φθινοπωρινοῦ ζεφύρου. Εἶχεν ἐστραμ-
μένα τὰ ὄμματα πρὸς τὸ μέρος τῆς νέας ἐκκλη-
σίας, ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ὁποίας διεκρί-
νετο καθαρῶς κυματίζουσα ἡ σημαία μὲ τὰ ἡνω-
μένα σύμβολα τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας.

Βαθεῖα ἔκφρασις καθευδούσης μελαγχολίας
ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς ἀδυνάτου μορφῆς του:

— Αὐτὸ εἶνε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, Ἑλσα
μου, ἔλεγε πρὸς τὴν θυγατέρα του, ἥτις ἐκάθητο
παρὰ τὸ πλευρόν αὐτοῦ ἔχουσα τὴν ἑτέραν τῶν
χειρῶν ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Ὑπῆρξα τόσον ὑπερή-
φανος καὶ ματαιόφρων, ὥστε ἔπρεπε νὰ ταπει-
νωθῶ πάλιν καὶ νὰ ἐξευτελισθῶ. Τώρα δὲν ἀμφι-
βάλλω ὅτι ὁ Θεὸς ἤξευρε τί ἦτο τὸ καλῆτερον
δι' ἐμὲ καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν παρελθόντα χρόνον.

Ναί, ἦτο θέλημα Θεοῦ· ποτὲ πλέον δὲν θὰ ζω-
γραφῶ καὶ ἡ εἰκὼν μου θὰ μένῃ διὰ παντός
ἀτελείωτος, προσέθηκεν, ἐν ᾧ τὰ δάκρυα περιέρι-
πον τὰς ὠχρὰς καὶ ἐρρυτιδωμένας παρειάς του.

— Διατί πατέρα; εἶπε δειλῶς ἡ Ἑλσα. Δὲν
χρειάζεται πολλὴ ἐργασία διὰ νὰ συμπληρώσῃς
τὸ ἔργον σου.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἡ χεὶρ τῆς ἐπλανᾶτο
θωπευτικῶς περὶ τὸν λαϊμόν τοῦ γέροντος.

— Χρειάζεται ὁλοκλήρου μηνὸς ἐργασία, Ἑλ-
σα. Τὸ καλῆτερον εἶνε νὰ μὴ ὀμιλῶμεν καθόλου
περὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἐστέναζεν.

Ἐγένετο βραχεία σιγὴ, μεθ' ἣν ἡ Ἑλσα γο-
νατίσασα παρὰ τὸ πλευρόν του καὶ περιβαλοῦσα
αὐτὸν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπλησίασε τὴν
παρειάν της πρὸς τὴν ἰδικήν του:

— Πατέρα, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὁ Θεὸς
ὑπῆρξε πολὺ ἀγαθὸς πρὸς ἡμᾶς. Σὲ ἐσήκωσεν ἐκ
τῆς κλίνης ἀκριβῶς εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν. Τί
παράξενον ἂν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶνε νὰ ἴδῃς
τὴν εἰκόνα σου ἄνωθεν τῆς ἀγίας τραπέζης τὴν
ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων τῆς ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα
θὰ γείνουν μετὰ μίαν ἐβδομάδα;

— Σιωπὴ! τέκνον μου, σιωπὴ! Αἱ λέξεις σου
μοῦ προξενοῦν πόνον.

— Νομίζω ὅτι ἀπατᾶσαι, πατέρα, ἐπέμενεν ἡ
κόρη λέγουσα. Ἡ ἀσθένειά σου ἦτο τόσον σοβα-
ρά, ὥστε ἐλησμόνησας πόσον προχωρημένη εἶνε
ἡ εἰκὼν σου.

— Ὅχι Ἑλσα, δὲν ἐλησμόνησα. Πολλὰ ἄλλα
πράγματα πιθανὸν νὰ τὰ ἐλησμόνησα, ὅχι ὅμως
καὶ αὐτὸ — ὅχι αὐτό. Σὺ ἀπατᾶσαι, παιδί μου.

— Θὰ θυμώσῃς πολὺ, πατέρα μου, ἀνέκρα-
ξεν ἡ Ἑλσα, ἀδιανοοῦσα ὅλως διὰ τὴν ἐπί-
πληξιν, ἂν σοῦ εἴπω ὅτι ἐτόλμησα νὰ τὴν δείξω
χθὲς εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καὶ . . .

— Λοιπὸν; εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς ἀποτόμως.

— Εἶνε ἐντελὼς εὐχαριστημένοι ἐξ αὐτῆς, ἡ
μᾶλλον εἶνε καταμαχαιρῆται. Ἑλα, πατέρα,
ἔλα νὰ τὴν ἴδῃς καὶ ὁ ἴδιος. Νομίζω ὅτι ἡ θέα
τῆς θὰ σοῦ κάμῃ καλόν, καὶ ἴσως αὔριον θὰ
ἡμπορέσῃς νὰ τῆς δώσῃς ὀλίγας τελειωτικὰς
συμπληρώσεις διὰ τοῦ χρωστήρός σου, τὰς ὁποίας
πιθανὸν νὰ χρειάζεται.

— Ὀλίγας . . . μόνον . . . τελειωτικὰς συμ-
πληρώσεις, Ἑλσα;

— Ἑλα λοιπὸν, διέκοψεν αὕτη θωπευτικῶς,
τείνουσα αὐτῷ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ὅπως δυ-
νηθῇ νὰ ἐγερθῇ, ἔλα νὰ ἴδῃς.

Ὁ γέρον ἐνέδωκεν ἄνευ περαιτέρω ἀντιστά-
σεως καὶ μετὰ παιδικῆς σχεδὸν ὑποταγῆς κα-
τῆλθε τὴν κλίμακα ἐν σιγῇ, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ
βραχίονος τῆς θυγατρὸς του. Ἐπρεμε καθ' ἣν σιγ-
μὴν ἐξεκλείδονε τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του.

— Θὰ κάμῃς καλὰ νὰ καθίσῃς, πατέρα, εἰ-

πεν ἡ "Ελσα τοποθετοῦσα ἔδραν ἀπέναντι τῆς εἰκόνας καὶ ἀποσύρουσα μετὰ προσοχῆς τὸ πα-
νὸν τὸ καλύπτον αὐτὴν.

— "Ομιλήσε, πατέρα" εἰπὲ μίαν μόνον λέξιν·
μίαν λέξιν! ἀνέκραξεν ἡ "Ελσα κάτωχρος καὶ
περίτρομος διὰ τὴν παρατεινομένην σιγὴν του.

"Ομιλήσε, ὀμιλήσε! μίαν μόνον λέξιν, πατέρα μου!

— Ἄγγελος . . . ἐξ οὐρανοῦ . . . ἔκαμε . . .
τοῦτο, εἶπεν ὁ γέρον ζωγράφος κατάπληκτος
καὶ μὲ διακεκομμένην φράσιν, ἄγγελος, ὅστις
εἰσήκουσε τὰς προσευχάς μου.

Καὶ λυγροὶ ἐπνιγον τὰς λέξεις του.

— Λησμονεῖς, πατέρα, πόσον προχωρημένη
ἦτο ἡ εἰκὼν σου, ἐψέλλισεν ἡ "Ελσα.

"Οχι, παιδί μου, δὲν λησμονῶ. Τὸ φόρεμα
τῆς ἀγίας Ἐλισάβετ δὲν εἶνε ἔργον μου· ἡ χεὶρ
μου οὐδέποτε ἐζωγράφησε τὸ κυανοῦν αὐτὸ
χρῶμα. Ἀς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, προσέ-
θηκεν ὁ γέρον, καὶ γονυπετήσας καὶ σταυρώσας
τὰς χεῖρας ἔκλινε τὴν λευκότριχα κεφαλὴν του
καὶ προσηυχήθη.

Ἡ "Ελσα ἐγονυπέτησε πλησίον του, καὶ ἡ
καρδιά της ἐξεχειλίζεν ἐξ εὐγνωμοσύνης.

— Καμμίαν ἡμέραν, ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτήν,
θὰ τοῦ τὰ εἰπῶ ὅλα—καμμίαν ἡμέραν, ὅταν θὰ
εἶνε ἰσχυρός, ὥστε νὰ ἀνθέξῃ.

Ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ὁ κ. Φελσεγγάμ-
μερ καὶ ἡ θυγάτηρ του παρίσταντο εἰς τὰ ἐγκαί-
νια τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Ἐλισάβετ· οἱ δ' ἐν
αὐτῇ συνηθροισμένοι προσκυνηταὶ ἐθεῶντο εὐλα-
βῶς ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἀγίας τραπέζης τὸ ἔργον
τοῦ γέροντος ζωγράφου.

"Ἀπειρα ἦσαν τὰ συγχαρητήρια ἅτινα τὸ πλη-
θος ἐπέδωψεν εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν θυγα-
τέρα του· ἐν τούτοις ὅχι· ὀλίγοι ἠπόρουν ὅτι ἐν
τῷ μέσῳ τοσαύτης εὐφροσύνης ἡ "Ελσα διετῆρει
ἥθος σοβαρόν, ὅπερ προφανῶς ἦκιστα συνεβίβα-
ζεν πρὸς τὴν περίστασιν.

Υπῆρχεν ὅμως μεταξύ τῶν παρισταμένων εἰς
ὅστις δὲν ἐξεπλήσσετο, καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ γέρον
ἱερεὺς τῆς ἐνορίας, ὅστις εἶχε γνωρίσῃ τὴν "Ελ-
σαν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, καὶ εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν
αὐτὴ ἀπευθυνθῇ ὅπως τοῦ ζητήσῃ συμβουλὴν καὶ
παράμυθιον.

— Ἀγαθὸν μου τέκνον, τῆς εἶχεν εἰπῇ ὁ ἐρημέ-
ριος, κράτησε ἀκόμη τὴν γλῶσσάν σου· ἡ ἀπάτη
σου, ὅπως τὴν ὀνομάξεις, ἔσωσεν ἴσως τὴν ζωὴν
τοῦ πατρός σου, καὶ ἀναντιρρήτως ἐπρομήθευσεν
ὥραϊαν εἰκόνα εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας. Δὲν εἶνε
ἀνάγκη νὰ εἴπῃς εἰς τὸν γέροντα ὅτι μέγα μέρος
τῆς εἰκόνας, διὰ τὴν ὁποίαν τόσον δικαίως ὑπε-
ρηφανεύεται, δὲν εἶνε ἔργον ἰδικόν του, ἀλλὰ τῆς
κύρης του¹.

E. EDMONDS

¹ Τὸ χαριτωμένον τοῦτο διήγημα τῆς γνωστῆς ἑλληνο-
μαθοῦς Ἀγγλίδος συγγραφέως κυρίας Ἐλισάβετ "Εδμονδς,
μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἑγκρίτου περιοδικοῦ The Eastern and
Western Review ὅπου τελευταῖον ἐδημοσιεύθη.

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ἡ ἐκτάκτως θερμὴ ὑποστήριξις, τὴν ὁποίαν
παρέχει φέτος εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον τὸ κοινὸν
τῆς πρωτεύουσας, εἶνε φαινόμενον δεσμεῦον τὴν
προσοχὴν καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ κινεῖ τὰς σκέψεις τοῦ
χρονογράφου. Τρία εἶνε τὰ κυριώτερα θερινὰ μας
κέντρα. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμοιοῦς βα-
σιλεύει ὁ Παντόπουλος· ἐν τῷ κομφῷ θεάτρῳ
τῶν Ὀλυμπίων ἐπῆξαν τὴν πλουσίαν σκηναὴν
τῶν οἱ ἀδελφοὶ Ταβουλάραι· καὶ εἰς τὸν Παρά-
δεισον ἐγκαθιδρύθη ὁ ὑπὸ τὴν κυρίαν Εὐαγγε-
λίαν Παρασκευοπούλου νεότευκτος θίασος. Ἄμα
τῇ ἐσπέρᾳ, τῇ δροσερᾷ ἀττικῇ ἐσπέρᾳ, μετὰ τὸν
ὅχι ἀκόμη ἀφόρητον τῆς ἡμέρας καύσωνα, ἀρχί-
ζουσι νὰ κυκλοφορῶσι ζωηρῶς ἐπάνω-κάτω τὰ
τράμ καὶ τὰ λεωφορεῖα κατὰμεστα κόσμου, ἀνδρῶν
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων, τῶν πολυπληθῶν θαμνώ-
νων καὶ ὑποστηρικτῶν τῆς ἑλληνικῆς σκηναῆς, τοὺς
ὁποίους μεταφέρουσιν εἰς τὰ διάφορα θεάματα. Ὁ
Παντόπουλος καὶ ἡ Παρασκευοπούλου ἐλκύουσι
συνήθως τοὺς περισσοτέρους· οἱ Ταβουλάραι τοὺς
ἐκλεκτοτέρους. Μικρὰ μόνον καὶ ἀσήμαντος ὁμᾶς
εὐρωπαϊζόντων καταβαίνουσι τακτικῶς καὶ φανατι-
κῶς καθ' ἑκάστην εἰς τὸ Φάληρον, ὅπου παρακο-
λουθοῦσι τὰς παρῳδίας τῆς γαλλικῆς ὑπερέττας ἡ
ἀναπνεύουσι τὴν θαλασσίαν αὐραν, διασκορπιζόμενοι
ἀνὰ τὴν ἀκτὴν. Οἱ μένοντες ὅμως εἰς τὸ πολυθρό-
νον καὶ καταφώτιστον Ἄστν, ὅπου ἡ περὶ τὸ
Ζάππειον ἑκτασίς, ἡ κυρίως συγκαταλεγμένη, παρέχει
καθ' ἑκάστην νύκτα, ὡς ἐκ τῶν ἀπείρων φώτων, τὸ
μεγαλοπρεπὲς πανόραμα λιμένος εὐρυτάτου, — οἱ
μένοντες εἶνε πάντοτε οἱ περισσότεροι, ἡ σκηπτου-
χος μεσαία τάξις, ἡ ἀγνὴ καρδιά τῆς πόλεως, ἡ
μὴ παύσασα νὰ πάλλῃ ὀλίγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐθνι-
κοῦ ἰδανικοῦ. Αὐτοὶ ἐννοοῦσι νὰ ὑποστηρίξωσι
τὸ θέατρόν μας. Σήμερον ἡ ἀπόλαυσίς των πιθα-
νὸν νὰπέχῃ πολὺ τοῦ τελείου, ἀλλὰ νομίζεις ὅτι
τοὺς συγκρατεῖ ἐκεῖ σταθερῶς ἠνωμένους καὶ ἐν-
θους χειρακροτοῦντας ἡ μουσικὴ ἑλλπῆς περὶ τοῦ
μέλλοντος. Ὡς νὰ ἤξευραν ὅτι ἂν δὲν κάμουν
αὐτό, οὐδέποτε θάνασθηθῇ ἡ ἑλληνικὴ σκηναὴ, καὶ
ὡς νὰ κατενόουν πόσον μεγάλη θὰ ἦτο ἡ τοιαύτη
ζημία, παραβλέπουσι καὶ συγχωροῦν τόρα τὰς ἐλ-
λείψεις, ἐν ᾗ ἐξαιροῦν καὶ ὑποστηρίζουν καὶ ποτί-
ζουν, ὅπου ἂν διακρίνουν τὸ σπέρμα τῆς ἀρετῆς.

★

Ἀλλὰ δὲν εἶνε δίκαιον νὰ φανῶ αὐστηρὸς πρὸς
τοὺς ἑλληνας ἠθοποιούς, μολονότι ἐν τῷ συνόλῳ των
εἶνε κατώτεροι πάσης κρίσεως. Μέχρι τινὸς δὲν
ἐτύγχανον οὐδεμιᾶς ὑποστηρίξεως, ἀκόμη δὲ εἶνε
στερημένοι πάσης φροντίδος. Οἱ περισσότεροι εἶνε
ἀγράμματοι καὶ τεχνικῶς ἀστοιχείωτοι. Δὲν ἐπά-
τησαν τὴν φιλίαν δραματικῆς σχολῆς, δὲν ἐγνώρι-
σαν ποτὲ συμβουλὴν εἰλικρινῇ καὶ ὁδηγίαν περὶ
σμένην, δὲν ἔτυχον διευθύνσεως ἀξίας τοῦ ὀνόματος,
θεατρικῆς διευθύνσεως, ἡ ὁποία νὰ ἐκλέγῃ τὰ ἔργα,
νὰ διανέμῃ καταλλήλως τὰ πρόσωπα, νὰ ἐπιμελῇ-
ται τὴν σκηναὴν ἀπὸ τῆς γλώσσης — τῆς σήμερον
γελοίας σκηνακῆς γλώσσης — μέχρι τοῦ ἐλαχίστου
διακόσμου. Δυστυχῶς οἱ ἠθοποιοὶ μας εἶνε ἐγκατα-